

Поштарина плаћена у готову

Нови Сад, 1 новембра 1936 г.

ПРАВОСЛАВНИ ВИСТНИК

ОРГАН ЮГОСЛАВЯНСКИХ РУСИНОХ

Благословеніем Преосвященнѣйшаго епископа бачкого Др. Иринея

Православни Браца и Шестри у Христу!

И вељ, влнка аце вопросите ве молитвѣ; вѣрѹюще, прїнимите (Мат. 21, 22)

З вельку радосцу дочекали зме благослов од Господа Спасителя, же ми православни християне Русини, цо зме ше врацели з унїи назад гу власней Мацери нам Православней Церкви хторей глава Христос а не папа, можеме у наших новинкох отворено бранїц не лем православну виру, але и Христа од вшелїаких нападох од страни наших по креви братох, хторим милши папа Таліян, як Христос. Уєдиньме ше до громади православни християне, та з вельку любову браньиме токо до нам Христос и апостоли охабели, а поучайже братох, яки не сѹ припознац нікого крем папи. Ширме евангелску любов, - хто нас мержи любише го, кто преклїна, благослови и модлїме ше за нъго.

Православни Вистник то новинка цо обранює православну виру.

Православни Вистник то новинка цо шири православну виру.

Православни Вистник дава поуку побожнога змісту, писнї и статистики.

Його Святѣштво
Православный Патріярх Варнава

редакція зна кельо треба числа друковац понеже ту початок.

о. Виславски
редактор

Бог з нами, напредок православни!

Редакція и Администрація
Нови Сад, Владически Двор

Предплата на рок:

Югославия . . . . . 6 динари.
Подкарпатска Русь . . . . . 8 Кч.
Америка . . . . . 0,50 дол.

Виходзи кажди други мешаца
Цена једнога числа 1 динар.

Православни Вистник прима побожни дописи и членія од вирних.

Зато ше поводу щицки браца и шестри православни, а особено священици и богослови зос щицких местох, да посилаю вирски висти о торжествах, статистики, присоединеньях и набретку православних християнох.

Вистник будзе затераз виходиц кажди 2 мешаца, понеже ше будзе отримовац лем од претплатників, а претплата на рок виноши лем 6 динари, цо значи, же кажди дом у возможносци ше претплатиц. Хто дума буц претплатник, та най таکой уплади на пошти на чек цо є приложени предплату, а на обратнїй страни най напише точни адрес. Чек є православного церковного общества у Коцуре бр. 55.372. На исти чек ше примаю и подарунки, а мене даровательох буду видрукованы. Предплату треба упладиц чим скорей да

Чом я пріял святе православие?

То интересантне питане. Особено за тих котрим сом гуторел же ше до вирских стварох нє мишам и с такими вопросами не за-німам. Але панове цо не знаю розлучовац национальносцю од вири, присилели ме охабиц грекокатоліческу виру и вратиц ше Святому Православию. Понавлям и напоминам же права причина же сом охабел' унию, уніяцьке духовенство у Бачкей. О тим сом сцел писац на странах „Русской Зарий“ лєбо „Русской Правди“, але понеже тити новинки нє религіозного характера, одлучел сом почекац док ше нє появі новинка чисто вирска. Але слава Богу дочекал сом ше и тей новинки и тераз можем повесць чом сом пріял св. Православие. Мили браца, думам же вам шицким позната моя робота у Карпатской Руси, дзе, сом участвовал, а и тераз участвуем живо у участі культурно-национальных организацій хтори вихабели зос своєго стредку вирски нєцерпел'восци. За мne єднаки бул як грекокатолік, так и православни, главное то же би бул, прежатий руским национальним чувством, же би бул здрави националист, а моцни нєприятель комунізма. Тити ідеї принес и ту до Югославії, дзе их будзэм шириц до последней минутки моего жи-вота. Нє сцем ше хваліц, але то ми признали и грекокатоліки и православни хтори су russki людзе. Тото ми не признаю слугове твердого Рима и крестопоклонники украинского сепаратизма у особах уніяцьких попох, под хто-рих паству и я сом припадал. Од первого кроку медзи руски народ у Югославії мne грекокатоліка, попове грекокатолічки у своих „Руских Новинах“ зос шицких странах по-чали бомбардовац, же сом батогашки агент, же ме плаци Москва, же сом издайник своєй вири и же сом нєприятель руского народа. Але то им не было досц. Руцели ше на мne и у церквох, а нашол ше єден цо и на хо-ваню край мертвей баби ме клеветал. Най-горша причина була за мne кед ми єден пан-оць уніяцьки гварел же: шицки грекокатоліки то украинци у Югославії. Значи же я ше требал преображені на укуайнца! После того тот инцидент при грекокатоліческій церкви у Коцуре, кед грекокатолічки богословы якиш Бучко назвал нас швіньями, за цо бул и покарани. Самовольна диктатура и безморальне владане поєдиних духовних озох

вишело пред моима очами. Др. Мирко Боич, цо бул старокатолічкай вири та ю и охабел, та ше прекрасел на грекокатолічку виру, по национальносци Хорват або як ше воля Босанец сцел ме почастовац по босанской ме-тоди. Тот чловек нє то же би ме почасцел по босанской методи, але ше ані нє мал ми-шац до русских стварох.

Други оцец Будински указовал ми револ-вер як єдине средство процив неприятелью. Владане п. Буили за време док були у Ко-цуре нашо russki студенти, шицко тито на-гнало ме зруциц окови Рима, а вратиц ше на Святе Православие. Зато мили браца, же уніяцьке священство ше ту куколь место християнскай любови. Они вас цагаю на укра-ински води. Там шицки крашнє знаю хто виродзел Україну, яка то политика и откадз вітор дує. И нєшка, кед наслідники Дух-новича и Павловича почали ту шириц ідеї українского сепара-тизма принесеного споза грані-цох нє може буц ані єдно russke шерцо котре би ше тому нє спро-цивело. Я ше сцел процив того борця як грекокатолік, але кед сом видзел паноцове прекрочели граніци своєй духовнай чесци, и у церквох почали употребльо-вац свою силу я ше поколебал нє лем у правдох духовенства, але и у правдох униї, зос котру ту управляемо тити панове. Цо требало еще зробиц? Я преступ-пел рику Рубікон, махнул сом з руку на римскую унию, бо ви-

Високопреосвящени Владика
Др. Ириней бачки

дзим же то нє тата уния котра була прията у Ужгороду 1648 року, але українствуюча пропаганда и поповска хранителіца, зос котру лежко заліпую очи рускому народу. Я отво-рел свой очи на швитли Восток, откадз нашо дідове прияли спасене. Я ше нє од-родзел, але сом ше врацел на то, цо були моё сцове и дідове. Радуєм ше же ше мо-жем назвац сином Православней Церкви, тей церкви хтора ше од Христа почала, а хтора почала и у Руси кресценъем Св. Княза Вла-димира, а хтора панує у шицких слойох хри-стиянскаго швета. Радуєм ше же сом зру-циц окови Рима, а исто так и гнєтущей нас українізації, мадяризації и германізації. Пойдзем напредок, будзем и далей глашиц же грекокатоліки и православни то russki народ, а нігда українски, же их политика Рима, Берлина, Пешти и Варшави. А тебе добри russki народе кличем: зруц окови рим-

ского варварства, не дай же нашмейовац над твою святу виру и националносцу! Пришол час, отвор очи од глібокаго сна!

Долу украинизация и мадяризация. Да жиє руски православни народ и славянство!

Николай А. Горняк

ХРОНИКА

І. Св. Патріярх Варнава преселел ше до своєї прекрасній резиденції хтору му побудовала держава. Тот будинок ма наймодернейши випатрунок и ма вельку вредносць архітектонску, а находзи ше при соборній церкви. До того будинку ше преселеєли Церковни суд, Синод и потребни кондзеларії.

У Коцуре и того року преславени кирбай на найкраши начин. Вирни и госци зосшицких странох як з Миклошевцах, Петровцах, Винковцах, Господинцах, Дюрдьова, Н. Саду, Ст. Вербасу и Керестура, як православни так и грекокатолици присутствовали на нашей служби так же церква була преполнна. Служели о. Сава Дамянов паноцец з Кули и о. Виславски паноцец коцурски. Наказовал о. Дамянов. До церкви пришла и православна процесия богомолькох зос Ст. Вербасу. Крашне шпивал и читал Апостол брат ещи затераз уніят п. Біндас з Вербасу бувши дзияк. На концу служби бул пошвецени и

Святи Сава, просвітитель серпски

о. Янко Виславски, редактор Православного Вистника, Николай А. Горняк, редактор и претседатель Союза младих Карп. писательох и журналистох у Ч. С. Р.

пререзани колач єдного малого хлапчика хтори мал баш теди славу.

У Н. Саду на исти дзень на Успение пошвецал наш православни преосв. Владика Др. Ириней Успенску церкву у Н. Саду до хторей ходза нашо православни Русини, а дзе им служи св. Службу о. Йоан Виславски. И такой 30/VIII нам служел у новей церкви службу. Пред тим ше людзе споведали, а на служби приступели гу св. Причастию.

У Бодянох у манастире на Матку Божу було вельке торжество, и на слави храмовній було вельмо Русинох хтори су велі и уніяти, ходза там ше потайно модльці бо их там не пуша паноцove, а вельмо людзе ше уверели же отамац прияли вельмо благодати. Шмело гу Христови!

У Загребу на Преображене славела православна церква 150 рочніцу одкеди ше там служела перша св. Служба Божа. Присутствовало вельмо народу, а служел сам Митрополит г. Доситеј.

Манастири Руденица и Йоване сбновени и пошвецени. Треба напомнүц же православна церква ма у Югославії преко 300 манастири од тих даскельо и русски мужески и женски.

У Сомборе 3/VIII пошвецела ше нова церква. Тогу церкву направел богаташ Коньович, а пошвецел Високопреосвящени Владика Др. Ириней и архимандрит о. Стефан Илкич. Присутствовало вельке множество народа з околини. Так исто пошвецена нова церква у Хоргошу, а у манастиру Ковиль Високопреосвящени Владика пошвецел нови 4 звони.

Й. Св. Патріярх Варнава 18 окт. пошвецел нову зграду Народней скупщини, присутне було вельке множество народу и були шицки министрове.

* **У Америці борба** вше векша медзи уніятами и епископом Такачом яки ширі целибат. Шицки новинки пишу же, кед владику Такача вируцели зос палати владическай, вец му треба и коруну зос глави долу, та вибрац нового владику. У веліх варошох народ паноцох вигнал зос фарох бо бранєли еп. Такача. Так людзе уніяти вируцели о. Ставровского и о. Лукача, а сцу вириццо. Чолея и шицких такачовских попох. Барз то смутна подія за уніятську церкву хтора ше зос глави и фундаменту починала розвальовац. Велі думаю же то так: хто другому (православним) яму копа, сам у ню пада (уніяти).

Буша Йоан стари православец з Коцуро даровал до церкви нашей Пятохлібницу цо коштала 560 динари. Пятохлібница барз красна, а на ней мено дарователя вирезане. Церковни одбор з паноцом Виславским предложели Високопреосвященому Владикові Др. Іринейові бачкому да Бушові Йоанові да грамоту признана,

НОВОСТИ

Коцур. На дзень 9 октября у нашей православней церкви служел Службу и Прастос за Блаженопочившог Уединителя Краля Александра I. На Богослужженю були шицки нації яки постоя у Коцуре, а то су: Серби, Русини, Шваби и Мадяре. Народа було телько же церква була мала да приме шицких. У проповеді наглашал о. Виславски, же зос шмерцу милого нам Краля траци Славянство велького борца а Православна Церква велького сина. Слава Витешком Кралю Александру Уединителю!

Београд. На Богословским факультету дипломирали б богослове а медзи німа и священик о. Виславски Янко.

Керестур. Прешлого тижня умар уніятски священик о. Мудри, основатель „Пресвіти“ и „Р. Невинох“ яки водза борбу против „Зарі“ и Православія, а можебуц будзе дацо и против „Вістника“.

Соботица. Пред двома тижнями пострадал и умар под колесами железніци вредни культурни роботник о. М. Протич.

Петровди. Ту ше винчал чесни и познати редактор пан Нікола Горняк цо не давно пріял св. Православіе, зос Павлинку Тамаш яка тиж охабела унію гоч ю як извесни особи одгваряли. Обидвойо ше врацели до Коцуро. Жичиме им велько щесца у браку.

Коцур. Розлупали облак на коцурской православней церкви Сима Чапко и Русковски Мирон обидвоме з Керестура, грекокаталічкей вири. Среске начелство тих злобікох показало кожного по 500 динари глоби, 40 динари такси и 100 динари за чкуду церкви, а кед ньезосцу плацц, та буду шедзиц по 10 днъи у арешту о своім домашнім косту и трошку.

Але то нье готове. Чим дознал паноцец Виславский же облак розбити, такой послал протестни телеграф Його Величеству Кнезу Намеснику Павлу и Др. Корощу министру нукашніх справох. Жандармерія тих погубенних легіньох до ше усудзели рушац святыню дала до державного суду, и аж ту они буду знац як ше лупаю облаки на церкви. На вельку ганьбу „Руски Новини“ стали на обрану тих двох лупачох, а писали же себе сами батогаше розбили облак да можу гоніц хибу на „чесних“ людзох, Ганьба!

Тресло до папового лётного дворца Кастел Гандолфо 27 юна того року. Грому у роскошней палати зробел велько чоди. Кардинале порадзели святого папу да ше там не львете бо годзен пострадац. С того ше видзи же пред Богом ані папа не льепши. Або то можебуц даяка опомена?

Католічки паноцец Скендерович зос Сомбора одвітовал пред судом же унічтожел єдну красну дзвівку. Мац не сцела дац дзвівку нігдзе ані до кондзеларіи, лем да ше не погуби, та дзвівка ходзела до жупника Скендеровича, та окрем побожных кнішкох добила од жупника — дзецко. Дзвівка го тужела бо ю худобну жупник несце ані познац а не то да помагац. До того водзи целибат цо католицизам и паноцлове ширя ревно.

НАЙ ШЕ ЗНА

Не циганьце и не спревдайце
бліжнього свойого

(3 Мојс. 19, 11)

Так гутори св. Писмо, але нашло ше злих людзох, яки ше усудзели страшиц и грошиц людзом, же хто православну виру приме та го жандаре завру, або му жито не зродзи. Но, слава Господу, того року зродзело жито обилно кожому гоч ше ружанцову уніятски жени модлели Богу да не зродзи православним жито. А жандаре? Не бойце ше браца православни, бо сам Його Величество Краль Пешро II и цали Кральовски Дом православней вири. Шмелю напредок, а Псалом 12, 3 стих гутори: Витреби Господ шицки уста цо циганя, язик цо ше велича. Мержи Господ уста цо циганя!

Єдна статистика

Недавно Руски Новини принесли таку статистику православних Русинох: „у Коцуре прешло на православну виру 37, у Господінцох 19, а у Новом Саду 50 души“. Тоти новинки винесли „тоту „правду“ 1936 року, а о. Павич, уніятски парох у Новом Саду дал єщи 11 фебруара 1935 року Исправку у 8 числу Зарий и то по Закону о штампах, а у интересу правди же: „У Новом Саду прешло на православну виру 105 особи, цо мож видзи зос службених податкох“. Но, хто гутори правду, чи Руски Новини, чи парох Павич?

А тераз чайце правду! Правда є же ше 11 II 1935 року присоєдинело гу Православній церкви 105 особи, Руснаци яки скорей були грекокатоліки. А Руски Новини и тот цо писал же их єст лем 50 циганели. Най видзи цали народ як Руски Новинки циганя.

У Господінцох на перши раз 1935 року присоєдинели ше 78 особи та с тей нагоди там присутствовал и Високопреосвящени владика Др. Іриней бачки. А у Коцуре 37 особи було єщи 1933 року, а од теди ше нумера 8 раз повекшала. Може буц Руским Новинком єщи и тераз лем 1933 рок трайе.

Русини, Українци и Хорвати

Гу Православній Церкви ше присоєдиньую нє лем Руснаци у Бачки и Сріме, алє и Українци цо ше приселєли з Галиції а жю у Босні. Медзи Українцами водзі місіонарську службу вредни священик о. Стрилчик. Жумберчанє тиж почали ше присоєдиньовац гу Православній Церкви бо они єщи и свечари отримую. До тераз ше присоєдинело Русинох, Українцох и Жумберчаньох преко 4000 (штири тисячи) по статистики яка вишла на концу 1935 року. О тих обставинах познєйше вецей будзе написано у слідуючим числу.

Напада православних християнох и виру

Др. Боич Мирко уніятски священик у Руских Новинох даскелью раз уж нападнул православну виру и вирних, а вец критиковал паноца Виславского же недобре учел, та Руски Новини на их ганьбу мушели дац Исправку же неправда того цо наплєтол учени Др. Боич на паноца Виславского.

Читайце Православни Вистник

Св. Кирил и Методій, славянски апостоли

Янко Виславски, священик.

Розлики медзи православними и уніятами — грекокатоликами

(Предлужене од „Зарий“ 22 числа 1935)

Признаю присутствие св. Духа там где то наисце достойне место и дoliche. Як нам познате зос св. Писма, же св. Дух бешедовал преко пророкох же обявльовал им ше у пустиньох и самоти, кед посцели иробели покору нє лем за себе алє и за своих людзох и народ. А перши раз св. Дух во виде голубине ше указал заш у пустинї на Йордану рики, кед ше Христос кресцел од св. Йоана. Вец ше явел у пламених язикох у скромней дворани дзе були три дні апостоли у посту и молитвох. Дух святи ше являл и през так воланих цо ношили charismata. Дух св. ше являл святым людзом и женом и през ніх бешедовал и поучовал. Алє то траяло лем до 60 року по Христу. Дакле св. Дух наисце бива медзи нами и помога лем тим людзом хтори за то ше приправляю. И тераз нам ясно, як ше непомильносц папова скрива за св. Духа. Ствар у тим, же римокатолици и уніяти уча, же св. Дух цигурно ділає и присутни на соборох там дзе и папа ще находити. Алє то вам кажем же нє ділає цигурно. Святы Дух вон правда присутни у таких стварох дзе ше роби на добрьо церкви,

але то не цигурнє чи св. Дух ділає зос таку силу же папа і собор не можу помиліць. Я цигурні же св. Дух не вше ділає, не, бо кед би вше ділал на соборох дзе ше находзі папа, вец значи же папа - таки пан, же кед папа приїде на собор вੱці мушки св. Дух ділаць и буць присутні. Вец значи же св. Духа мож присиліць да. Вон управя кед папа сце. А же св. Дух не ділал вше на соборох дзе бул и папа, увидзиме зос тих соборох, на хторых бул папа.

На I собору у Латерану 1123 бул перши раз предсідник папа Каликст II. Медзі точками програма, була точка дзе ше наредзує да ше шицкій священіци, хтори су оженены такої розиду зос, женами. То значи, же кожди священік мушел од себе одогнац жену и дзеци, лебо страцел священство. Ми знаме зос св. Писма: „Что Бог сочетает, человек да не разлучает“. Папа человек, дакле не мал право разлучати винчани особи, а то потврдзели велі папове же не маю таке право так: Папа Инокент III присиліць цара Филипа Августа да жиє зос свою жену. Ингебургу бо цар чим ше повинчал, зненавидзел свою жену и завар ю до манастира и сцел ше ожениц зос грофицу Агнез. А исти папа разогнал супружество неправе, бо краль Шпаний Алфонс жил сос шестреніцу. Исто и Хенрих VIII не добил развод брака, та велько отпадли од Церкви бо вон ше сам проглашал за верховного поглавара Церкви, а з нім скоро цала Енглеска ше одзелела, але папа гварел: „Non possumus“. Значи не можеме розвинчац!..

Тераз питам, як папа Коликст II зос собором дал наредбу да ше шицки священіци розиду зос женами? Чи то св. Дух им диктирай? А хтори вец папа мал право, чи тот цо разганял брак, чи тот цо бранел брак? Католіци уча же и єден и други мал право! Обидвоме були непомильни!?

На IV латеранским собору 1215 зос папом Инокентом III одредзел собор: інквізицію! Чи и то диктирай св. Дух? Знаме же Христос ше модлел затих догона криж прибивали, най им Отец небесни опросци, а да би св. Дух диктирай забивац єретікох? Ісус Христос ше стратал зос вшеліякими велькими гришнікими и вше з німа благо поступел и опросцел им грихи. Ісус бил лем раз людзох и то тарговцох у храму, але нігда не дал дакого забиць, гоч вон знал правду, бо Он не сце смерт гришника! А у інквізиційи баш тих забивали и палели цо були тварди єретики.

Чи на II латеранским собору 1139 року зос папом Инокентом II исто диктирай св. Дух да ше уведзе целибат и да присвоя правила? Як же то же св. Дух на Востоку не диктирай завесць целибат а на Западу диктирай? Чи то лем папа без св. Духа диктирай?

Чи на собору у Констанції 1414 року кед було аж троме попове исто св. Дух диктирай да ше собор проглаши виши од папи? Сами баш кардинали написали до записника же собор ма правомочну одлуку и же з нім св. Дух. Чи бул св. Дух чи не? Хто зна цигурно? А вец кед були конські обегованы хтори дал папа лажни Иван Косса и преоблек ше за кочияша тэ сцекол' з Констанцій да ше не мушки одрекнуц власци папскай, чи и ту бул присутні св. Дух?

Чи на собору у Флоренції 1437-9 року зос папом Евгеном IV исто бул св. Дух, кед ше немогли порозуміц зос Греками да ше соєдinya, бо не сцели Греком дац права яки вони сцели?

Чи на Собору у Латерану 1512-17 зос папом Юліем II и Левом X ше св. Дух борел за вишосц папову над собором, як там и була велька борба?

Чи на собору у Триденту 1545-63 року кед ше заш собор домагал да будзе виши од папи, шицки владикове и кардинали згришли проців св. Духа, кед св. Дух диктирай на собору у Латерану 1512 да папа будзе виши од собора? Бо владикове и кардинале знали же св. Дух бул на собору и же утверdzена вишосц папи над собором, та як вец ше могли бунц проци такей одлуки? Хто бул непомильни?

А тераз аж приходзи до правого абсурду! Чи св. Дух диктирай же папа непомильни на ватиканским собору 1869 року? Кед св. Дух диктирай же папа непомильни, вец шицки християнє цо того папи не признаю — гриша проці наредбох св. Духа? А грих проці св. Духа не може буц опросцени ані на тим ані на другим швеце, то нам каже св. Писмо. Цо значи вец, або шицки людзе препадаю и папа наисце непомильни, або велі милиони людзе на добрей драги а папа помильни! Вец Бог милиони людзох упропасцує пре єдного человека папу? Не! Бог дал Сина своєго єдинородного, да ше спаша шицки людзе, дал Сина на муки и смерт, а не то да Бог дозволі милиони людзох упропасциц пре єдного человека папу?

Але прейдзме историю папох, та увидзиме чи вони наисце були вше найвекшы на швеце, чи бул з німа св. Дух, або гоч и у малей мири? Чи наисце представляли слику Христовей Церкви? Чи були поглавари цалей Церкви? Чи були непомильни?

Бермे од початку: папове постали у IV столітию, кед мали велькі маєтки и так им пре маєтки наросла и власц. До IV столітия ше лем волали римски епископи. Да-кле римски епископи почавши од св. Петра як Линус, Аноклетус, Клеменс и т. д. були добри и велі мученічку шмерц поднесли за

Христа. Алє вони ше нє проглашали за нєпомильних, ані найвиших на швеце. Од Петра до Лева I Вел. було 47 владикох, хтори ше найправдивейше борели за чистоту св. Сирі и за правилни ток св. вселенских седем соборох. Али откеди ше владикове обогацели та ше назвали папами, ідзе им иншак. Так 452 року нападли на Рим Хуни, дзви народ зос вождом Атилу бо их примамели вельки багатства римски папово. Грегор 5 обранел Рим од Лангобардох да потполно нє знища Рим, Теди нароснул папа бо мал вельки добра, дохотки, давал сиротинї хлєб, бранел народ.

Папа Грекор Велики ше пита яку вон службу верши, духовну чи свитську? Волали о да ідзе на помоць до войни. Теди ше во-тал папа: *ducaitus Romanus* бо мал контингент жеми. Теди було основане „*potrimonium Petri*“ а то було: орача жем, двори, вили, єси, пашняци, рудокопи и вароши. А тото лицко обробивали робови, раби. Були вельки оходи так же папу назвали „*министр ризиці*“. Алє ше признава же, папа дзелел на-году помоць, то и барз похвалне.

Папа Лев IV 847—55 окружел ватикан-ки брег зос муром бо Араби окрадли церкву з. Петра 846 року. Алє вони ше заш вра-тели 849 року теди их папа барз побил.

Папа Штефан VI 896—7 дал викопац трияшнього папу Формозія, бо го барз *мер-цел* и положел мертвого папу на суд и осу-зел го, же є нє по закону вибрани т. е. же є ибрани проци 15 канона никейского собора. І ту маме доказ же папа бул *обични рим-ки владика*, бо и за ньго вредзели правила з. соборох. Никейски собор 325 року по-тавел 20 канони. Тоти канони були право-оцни и ніх ше тримала цала Церква. Дакле 5 канон глаши так: „Пре вельки замишаня роздори цо ше дешаваю, нашло ше за добре з ше зошицким зніщи обычай, хтори ше роцив апостолского правила у поєдиних ме-тох укоренєли, и установиц да ніяки епіс-коп, ані презвитер, ані даякон, нє шме пре-подзиц зос єдного вароша до другого. А кед после тей наредби святого и велького со-ора дахто таке дацо превежнє, тота робота зошицким ніч нє вредзи и дотични най аш будзе врацени церкви, за хтору бул по-тавени як епископ, лєбо презвитер“!

На основу того правила папа Штефан судзел мертвого Формозія, бо Формозій бул владика у епіскопий Порто, а вец прешол о Риму.. Дакле, ясно було же правила св. соборох ше поштовали и правом би суд ви-пол, алє ту ше Штефан огришел зато, же мертвого папу Формозія дал викопац, та зро-ел соблазен. Зато папу Штефана руцёли до цемніци а так и папох Романа и Теодора II:

А *Іван IX* папа унєважел решене папи Штефана проци Формозія. Тераз вас питам хтори бул од ніх нєпомильні.

Папа Сергій III 904—11 владал под упливом трох женех и то: Теодосий стар-шай и єй двох дзівкох Мароцій и Теодори младшай и отац виходза брудни анегдоти о их животу. Чи ту нєпомильносц?

Папа Іван X ше сцел вицагнук од упливу и заповіданя Мароцій, але го вона зос своїми присташами руцела до цемніци и ту умар.

Папа Іван XI то бул син тей Маро-цій а бул тот син стари 19 роки кед по-стал папа! И цо думаце, то опче процив ка-нонских правил! А дзе ту вец було єдинство, яка то глава Церкви? Дзе нєпомильносц? Дзе темель?

Папа Іван XII 955—63 постал кед му було 18 роки! А бул баржей швітски вла-дар як духовни. Вон коруновал Отона I и Аделгайду, його жену 962 року, а вец исти Отон Краль дал папу зняц зос часци и именовал го за писара. Проци Ивана папи таке у историї ше гутори: же вон зробел криву пришагу, святотатство, симонію, нє-чистоту и блуд, же служел св. Мису (службу) а нє причашкал ше, пошвецел єдного диякона у хлівے, а пил на заравле сатани! Цо повеце ту, чи ту бул св. Дух, нєпомильносц, чи то бул темель Церкви, чи то бул поглавар Цер-кви? История гутори и признава же Іван XII папа бул швітски чловек и може буц єден од найгорших папох. Іван папу Лева зруцел з престола. Папу Бенедикта I Отон послал на вигнанє до Ханбургу а поставел Лева до Риму, але 965 року сбидвоме умарли.

Папу Івана XIII такої заварли до цем-ніци бо ше сцел одшлебодзиц да му племство не заповеда, а бул 11 мешаці заварти. Од-шлебодзел го приятель Кресценций, хтори забил вец Івана и других папох.

Папа Сіллестер II 999—1003 перши Француз на престолу папским. За време його церкви добили велью жеми и пенежи бо лю-дзе чекали конец швета док будзе точно 1000 роки. Вон бул славни математик, физик и ученяк, те го народ тримал за врачара и гуторел же вон предал душу дияволу зато же го помогол положиц на папски престол.

Папа Іван XIV зошицким слухаў род-бину. А св.-Духа? Не!

Папа Бенедикто IX 1044 року постал папом кед му було 12 роки! Кед виро-снул, бул барз нєморални та го присилели да од-ступи престол. И вон то зробел, як история гвари, „за нємалу суму пенежох“. Цо повеце на то? Дзе ту нєпомильносц, глава Церкви.

Папа Клімент II 1046—1041 р. Шваб, хтори ше бори процив тих паноцох цо ше

женєли

Папа Лев IX 1048—1054. р. вон перши путовал по провинцийох, бо до тераз слабо ще старали тоти папове од IV вику далей. То барз похвалне, требало би и тераз так!

Папа Никола II одредзел да папу вибераю самі кардинали, а кандидат на папу муси буц зос римского духовенства. Владики мали теди право қозац своєї пенєжи и мали своєї суди. Теди мали дзеци поставали владикове, бо их там кладла родбина, лем да зграбя тоти вельки добра и дохотки цо ножела епархия.

Теди монашки живот барз спаднул и то зато:

1) бо монастири були барз богати, та ще госцели єдли и пили, а забули на молитву, пост и покору.

2) бо абати ше бавели зос политику.

3) бо вецеіраз абати були швітски людзе які водзели до монастирох жену и фамелюю и войску.

4) бо монастири були теди як цемніци за кнезох, грофох и графицох.

5) бо монахи не тримли ніякого шора и скитали ше около по варошох. Зато монастири страцели теди свой углед, аж тераз ше дзвигли.

У таким упадку ше барз роширели так волани „ordalia“ ордалски суди, то погански видумки у християнскай фирмі. А було вецеі методи судох:

1) *sortes sanctorum*: на шлєпо отворели св. Писмо и тумачели Божу волю.

2) *проба огня*: кед бул дахто осудзени та кед сцел доказац же ё нєвини, дали му жирячки до рукох або горудце железо, та кед го не опалело, веце бул нєвини. А кого же лезо або жирячка не опалі?

3) *проба горуцей и хладней води*: осудзеного руцели до горуцей води, та кед бул на сподку у води а не начкодзело му ніч, веце бул нєвини, а так и до хадней води го руцали, але ані єден не виходзел.

4) *проба на ваги*: верели же жени хтори барз сухи маю роботи зос днявелом, зато их мерели на ваги и кед даєдна була лехката ю шпалели як виштицу!

5) *проба плюваня*: бул обичай же хто видзи мертвого та плювнул. Зато разбойнік кед забил дакого та го приведли пред мертвого и кед не плювнул то бул нєвини, а кед осетил мертвого и плювнул веце бул криви!

6) *проба крижса*: хто бул осудзени, та тримали криж у рукох до горе, та хто длужай витримал тот бул нєвини!

(Далей будзе)

За власништво и уредништво Православного Вистника одговара о. Янко Виславски, Нови Сад, Владически Двор. За штампарију „Натошевић“ К. Д., Нови Сад, Скерлићева 3.; С. Ђисаловић, Јована-Бошковића 6.

Пѣснь Богородици

Марія ся молила,
Свога Сина просила,
Бися Православна
Вира утвердила.

Прибигаемъ къ Тебѣ,
Небесна Царице,
Прійми насть до себе,
Наше заступнице.

Буди намъ Марія,
Ласковая Мати,
Не отими одъ насть
Своей благодати.

Позор претплатници!

Предплату може кожди сам з чеком послаць, а може ше обращиць и на особи хторих овласцела Редакция, а то су:

за Коцур Петро Шанта и Киш,
за Н. Сад Петро Колесар, поштар и Харитон Чордаш,
за Господінци Янко Кирда и Кишючос Янко,

за Вербас Дюра Джуня,
за Р. Керестур Янко Сабадаш,
за Петровци Дюра Горди,
за Миклошевци Янко Сабадаш, звонар,
за Райово Село, Гуна и Брчко Петро Колбас,

за Дюръев Е. Кочиш,
за Америку John Chizmar, 2616 W. 11.
th. st. S. W. Cleveland-Ohio, Nort America,
за Горніцу о. Рущак, Велики Бычков,
за Босну при Українцах о. Стрилчик В.
за Београд пан Фраджински, библиотекар
на богословским факультету,
за Битоль М. Шарик, богослов.

Пенєжи за перше число Вистника трэба окремно позбераць и послаць по чеку чим скорей с каждого валалу. На чек мож виписаць вецеі предплатникох, а так и суму. Хто не зна як ше випольньує чек, най пита свойого священика.

На фонд Православного Вистника даровали: Н. Кичарски 250 дин., Др. Я. Шарик 300 дин., Янко Виславски, священик 50 дин. Даровательох най Господ благослови а ми им дзвекуєме.

Хто слідуючи?